

nový titul *I r a n*, byl požádán o zprostředkování ministr Beneš, který si získal vděčnosti Peršanů již rychlým skončováním konfliktu s Anglií před dvěma lety. Tentokrát jde však o otázku ryze právní povahy, která byla svěřena rozhodnutí Nejvyššího soudu světové spravedlnosti v *H a a g u*.

Vážnější je *a f é r a h a b e š s k á*, ježto vrhá stín mnohem delší, nežli jsou důsledky nějakého pohraničního incidentu. Nelze popřít, že Itálie sleduje ve Východní Africe soustavně plán velmi obsáhlý, při čemž srážka v oase *U a l u a l* je pouze známkou přiostrhujícího se poměru — a může zároveň býti příležitostí pro rozvinutí otázky v celém rozsahu, ať již tím či oním způsobem. Jisto je, že Italové vnikli na špatně delimitované území Habeše, sousedící s jejich kolonií Somálskem již před lety, a nynější výpad Habešanů může tedy býti jen dokladem buď rostoucí nervosity (čemuž nasvědčuje nyní podobný případ v pomezí francouzském) nebo nejistoty vnitřních poměrů v Habeši, nebo konečně cílevědomé reakce ústřední vlády v Addis Abebě. Před nějakým časem upozorňovalo se na nápadné styky Habeše s Japonskem, které zde nabývá posic hospodářských i politických, což by zase nasvědčovalo úmyslné reakci nynějšího něguše habešského proti pronikání italských vlivů. Habeš má ovšem možnost brániti se také na půdě Společnosti národů, do níž byla z protekce francouzské přijata v roce 1928, kdy Itálie byla také nucena sjednati s ní přátelskou smlouvu na podkladě rovnosti. Nyní však dosáhla Itálie dorozumění s Francií o svých koloniálních nárocích v Africe, při čemž právě Habeš je jistě důležitým směnným objektem. Také ta okolnost, že Mussolini převzal sám ministerstvo kolonií a jmenoval dosavadního správce generála *d i B o n o* guvernérem celé Východní Afriky, to jest společně pro Erythreu a Somálsko, ukazuje snahu semknouti komplex tamní italské oblasti vlivu i s Habeší v jeden celek docela jasně. Habešská stížnost byla také v *Ž e n e v ě* za anglického zprostředkování uctivě odmítnuta, a vláda v Addis Abebě musí se s Itálií vyrovnati přímo, to znamená tak, jak dovede podle skutečného poměru sil. *Dr. Procházka.*

LITERATURA.

SCHRANIL-JANKA: DAS ÖFFENTLICHE RECHT DER TSCHECHOSLOWAKISCHEN REPUBLIK. I. Teil: Die Verfassungsgesetze, XX. a 587 str., Praha, naklad. Roland 1934.

Novým vydáním díla o veřejném právu Československé republiky, jehož první svazek nedávno vyšel, bylo německé vědecké písemnictví čsl. práva ústavního beze sporu obohaceno prací velmi cennou, která nemá v české právní literatuře ani stejně obsahového ani rovnocenného protějšku. Pokud jde o vnější úpravu látky, přidržovali se vydavatelé, profesor německé university pražské, *dr. Rudolf Schranil* a vládní rada zemského úřadu v Praze, *dr. Bedřich Janka*, vzoru známých vydání výmarské ústavy Německé říše, obzvláště pak proslulé práce *A n s c h ü t z o v y*; vydavatelé použili a to s plným úspěchem u nás dosud neužívaného systému podrobného komentování jednotlivých právních norem pro výklad čsl. práva ústavního.

Z obou vydavatelů jest zodpovědným *Schranil* za zevrubný historický úvod, údaje literatury a větší část komentářů, kdežto úprava textu (německého překladu) a výborné zpracování judikatury jest zásluhou *Janky*.

V historickém úvodě jest obsažen na 70. str. dobře orientující přehled o vývoji ústavních poměrů zemí tvořících nyní Československý stát až do roku 1918, dále jsou

tam vylíčeny podrobněji utvoření Československého státu a vznik ústavní listiny.

První svazek nového vydání, které bude sestávat ze tří svazků, obsahuje toliko ústavní zákony ve formálním slova smyslu, především ústavní listinu samu, při čemž uvozovací zákon k úst. list. není otištěn před jednotlivými ustaveními ústavy, nýbrž zvlášt v čele ostatních úst. zákonů, aniž by pro tento neobvyklý způsob byl udán přesvědčivý důvod. Při každém jednotlivém paragrafu otištěných zákonů jest uveden po případných poznámkách ohledně textu přehled písemnictví, výňatky z materiálů a podrobný komentář, kdežto příslušná judikatura nejvyšších soudů jest uvedena v poznámkách s úplností, které dosud nebylo dosaženo. Na konci celého svazku nalézáme vedle chronologického rejstříku zákonů a podrobného rejstříku věcného, česko-německý seznam odborných výrazů, kerážto novota bude pro svoji účelnost zajisté všeobecně vítána, dokonce též proto, že se tím, jak vydavatelé v předmluvě uvádí, má zabezpečiti, aby dřívější německá terminologie nebyla popletena nesprávnými překlady z češtiny.

Údaje literární jsou zpracovány velmi bedlivě a dlužno poznamenati, že vedle důležitých publikací rázu všeobecného jsou uvedeny z písemnictví o čl. právu ústavním jak práce německé tak i práce české se stejnou péčí. Sporno může býti, zdali bylo účelné, při každém jednotlivém paragrafu uvést i příslušné stránky soustavných děl (učebnic); lze přece předpokládati, že v takovýchto publikacích bude obsaženo mínění autora o jednotlivých otázkách na příslušném místě, takže by snad postačil jednou pro vždy všeobecný poukaz. Naproti tomu by bylo snad důležité, kdyby vydavatelé se byli pokusili v jednotlivých přehledech literatury uvést s úplností co možná největší též obsáhlé písemnictví speciální obsažené v různých časopisech a jiných publikacích, kdežto se právě v tomto ohledu omezili na uvedení hlavních článků, zejména ze Slovníku věř. práva čl. Jest sice pravda, že takovéto přehledy nemají většího významu pro potřeby studujících, byla by tím ale značně zvýšena způsobilost nového vydání pro účely vědecké, což by bylo tím cenější, uvážíme-li, že takové systematické práce až na známý Kalouskův přehled a výkaz literatury ve vydání čl. úst. list. od Weyra-Neubauera dosud neexistují.

Pokud jde o výklady k jednotlivým paragrafům, neomezili se vydavatelé toliko na podrobné komentování jednotlivých ustavení, nýbrž uvedli též sporné otázky s tím souvisící jakož i k tomu se pnoucí různá mínění, aniž by však vždy jasně udali a odůvodnili vlastní stanovisko; mimo to obsahují výklady na příslušném místě též obsáhlejší vývody teoretického rázu, čímž jest přihlíženo k účelům studujících, pro něž nové vydání jest především určeno. Dlužno poznamenati, že u jednotlivých otázek, s kterými se zabývaly i sjezdy německých právníků v Československé republice, jsou otištěny též resoluce této významné korporace; tím se poukazuje právem na plodnou činnost této instituce, která vykonala též v oboru práva ústavního již pozoruhodnou práci.

Jednotlivé výklady jsou stručné a celkem jasné; jsou nejcennější a nejdůležitější částí celého díla a to tím spíše, uvědomíme-li si, že vyjma v tomto ohledu přece poněkud méně obsáhlého vydání Weyrova-Neubauerova — práce takové povahy u nás dosud ještě nebyla vydána. Při tom nepřichází v úvahu, že referent nemůže souhlasiti se všemi vývody vydavatelů, a to někdy ani tam, kde by tomu nebylo na závalu jeho odchylné mínění; to však nemůže brániti úsudku, že se jedná o velmi zdařilou a cennou publikaci, jejíž další svazky¹ lze očekávati s oprávněným zájmem. Fr. Adler.

¹ Druhý díl „Staatsrechtsquellen außer den Verfassungsgesetzen“ byl právě vydán, vrátíme se k němu zvlášt.